

RUOVEDEN KUNNAN KOTOUTTAMISOHJELMA 2023 - 2027

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
TILASTOJA.....	5
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ	6
1. MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET	7
Perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta.....	7
Ohjaus ja neuvonta	8
Kielipalvelujen järjestäminen.....	8
Alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelma	9
Kotoutumiskoulutus.....	10
Taloudellinen tuki kotoutumisaikana	11
Muut kotoutumista tukevat toimenpiteet	11
2. LASTEN, NUORTEN JA LAPSIPERHEIDEN PALVELUT	12
Neuvolat	13
Varhaiskasvatus.....	13
Esiopetus	15
Valmistava opetus, perusopetus ja S2-opetus	15
Oman äidinkielen ja uskonnon opetus	16
Toisen asteen koulutus	16
Nuorisotyö	17
3. AIKUISTEN PALVELUT	18
Maahanmuuttajien työllistyminen.....	18
Työvoimapalvelut ja kotouttamiskoulutus	18
4. KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISIÄ PALVELUJA	20
Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut	20
Asuminen	21
Vapaa-aikatoimi	21
Kolmannen sektorin toimijat.....	22
5. MONIALAINEN YHTEISTYÖ	23
Digi- ja väestötietovirasto.....	23
Poliisi	23
Kansaneläkelaitos, Kela.....	24
Ely-keskus.....	25
6. KOTOUTTAMISTYÖRYHMÄ	26
HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ	26

JOHDANTO

[Laki kotoutumisen edistämisestä \(30.12.2010/1386\)](#) tuli voimaan 1.9.2011. Lain muutokset 10836/2022 (muutetut pykälät 2§, 27§, 4§,44§) tulivat voimaan 1.3.2023:

- . Tilapäisen suojelun piirissä olevat lisätty 2§:n soveltamisalaan
- . Tilapäisen suojelun piirissä ilman huoltajaa olevat alaikäiset lisätty 27§:n pykälään
- . 43§ (kuntaan osoittaminen) ja 44§ (kustannusten korvaaminen) tarkennettu siten, että pykälään sisältyvät myös tilapäisen suojelua saavat, jotka ovat saaneet kotikunnan.

Kustannusten korvaamisen säädökset 44§

Ukrainalaisia koskevat tärkeimmät korvaukset:

- laskennallinen korvaus, joka maksetaan kunnalle automaattisesti kuukausittain siitä alkaen, kun henkilöllä on kotikunta.
- korvauksen tulkittavuista kunta hakee KEHA- keskukselta takautuvasti, todellisiin kustannuksiin perustuen.
- korvaus kunnan tekemästä alkukartoituksesta kunta hakee korvauksen 700 euroa/ alkukartoitus KEHA-keskukselta www.keha.fi.
- DDV:n ohjeet ukrainalaisille henkilötunnuksen ja kotikunnan hakemisesta: <https://dvv.fi/ohjeita-ukrainasta-saapuville>.

Lain ja asetusten tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja kaikkien maahanmuuttajien mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.

Lain mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitettujen toimenpiteiden ja palvelujen järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on huolehdittava myös oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa.

Kotouttamisen lähtökohtana on kunnassa myös kuntastrategia ja vaikka siinä ei erikseen mainittaisikaan maahanmuuttajia linjausten kohderyhmänä. Kuntalaisia koskevat linjaukset koskevat myös kunnassa asuvia maahanmuuttajia (www.ruovesi.fi/kuntastrategia). Maahanmuuttajat ovat kuntalaisia, mikäli kunta on heidän kotipaikakseen kirjattu.

Kaikki linjaukset koskien lapsia, varhaiskasvatusta, terveyttä, sivistystoimintaa, oppilaita ja vanhuksia koskevat heitä. KS. Ruoveden Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021 – 2024.

Ruoveden kuntaan tuli vuosien 2022 - 2023 aikana yhteensä 52 ukrainalaista suojelun perusteella, joista maaliskuussa 2023 asuu edelleen 46 Ruovedellä kunnan asunnoissa. He ovat vastaanottokeskuksen kirjoilla, mutta saavat palvelut Ruovedellä kuten muutkin kuntalaiset. Kunta on tehnyt sopimuksen kuntamallista toukokuusta 2022 alkaen SPR Mänttä-Vilppulan vastaanottokeskuksen ja Maahanmuuttoviraston (MIGRI) kanssa. Ruoveden kunta on palkannut koordinaattorin organisoimaan ukrainalaisten asettautumista, ohjausta- ja neuvontapalveluja yhdessä eri viranomaisten ja vastaanottokeskuksen kanssa.

1.1.2023 alusta voimaan tulleet kotouttamislain muutokset perustuvat sotejärjestämisvastuun siirtoon hyvinvointialueilla ja koskevat hyvinvointialueiden roolia kotoutumisen edistämisessä (HE 84/ 2022 vp).

Keskeiset suojelun perusteella tulleille muutokset astuivat voimaan **1.3.2023** – (HE 135/2022) kotouttamislain- ja vastaanottolain muuttamisessa koskevat tilapäistä suojelua saaneita.

Tilapäistä suojelua sovelletaan ensimmäistä kertaa Ukrainasta sotaa pakeneviin henkilöihin. Tilapäistä suojelua saavat ja ovat tällä hetkellä pääosin vastaanottopalveluiden piirissä. Kotikunnan saaminen sekä kunnan ja hyvinvointialueiden palveluiden piiriin siirtyminen perustuvat voimassa olevaan lainsäädäntöön. Suuri osa tilapäistä suojelua saavista täyttää kotikuntalain mukaiset kotikunnan saamisen edellytykset kevään/kesän 2023 aikana, kun vuoden oleskelu Suomessa täyttyy. Kun tilapäistä suojelua saava täyttää kotikuntalain edellytykset, voi hän hakea kotikuntaa **Digi- ja väestötietovirastosta**. Kun henkilöllä on kotikunta, siirtyy hän vastaanottopalveluista kunnan ja hyvinvointialueen palveluiden piiriin. Tilapäistä suojelua saavat eivät nykyisin ole kotoutumislain erityistä kohderyhmää, johon sovelletaan kuntaan osoittamista tai valtion korvauksia koskevaa sääntelyä (toisin kuin muut kansainvälistä suojelua saavat, esim. kiintiöpakolaiset ja kv-suojelun tarpeen perusteella oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat). Työ - ja elinkeinoministeriö **TEM** www.tem.fi.

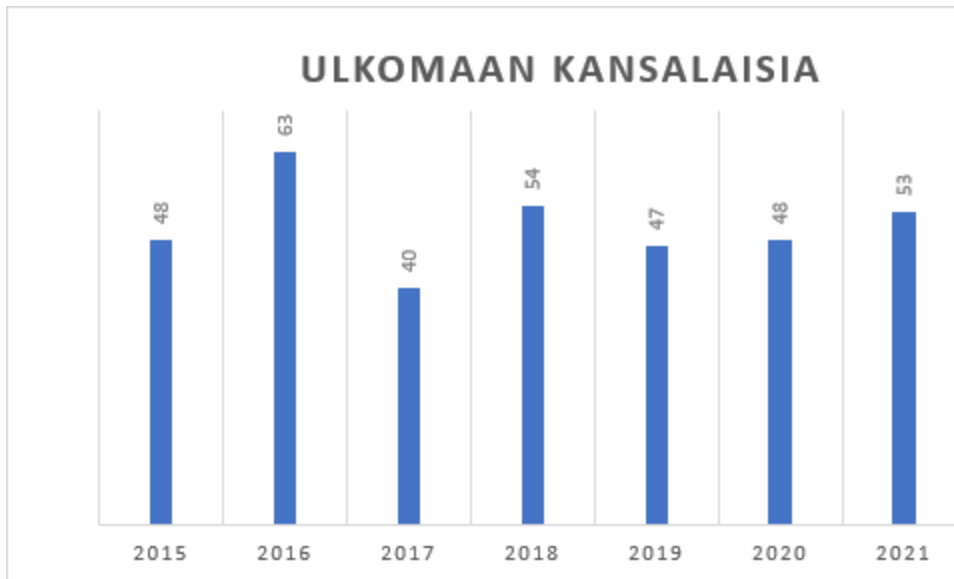
Tilapäistä suojelua saavista, joilla on kotikunta, maksetaan kotouttamislain mukaista valtion korvausta kunnille ja hyvinvointialueille. Kuntaan osoittamista koskevaa sääntelyä muutettiin siten vastaamaan nykytilaa siten, että kuntapaikat varattaisiin haavoittuvassa asemassa oleville. Alaikäisille tilapäistä suojelua saavat ilman huoltajaa tulleet lapset ja nuoret, joilla on kotikunta saavat samat palvelut kuin vastaavassa asemassa olevat kansainvälistä suojelua saavat lapset ja nuoret.

Tämä kotouttamisohjelma laadittiin keväällä 2023 huomioiden nykyiset voimaan tulleet lait ja asetukset ja konsultoimalla Ruoveden keskeisiä kotouttamistyön eri yhteistyötahojen työntekijöitä ja Pirkanmaan ELY- keskusta. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (365/1995) 65§:n mukaista talousarviota ja suunnitelmaa laadittaessa. Ruoveden kunta vastaa jatkossa kotouttamisohjelman päivityksestä. Kotouttamisohjelma tulee päivittää vähintään neljän vuoden välein.

Kotouttamisohjelma sisältää jokaisen osion kohdalla mahdollisuuksien mukaan hyperlinkkejä lisätietoon, johon työntekijät voivat halutessaan perehtyä. **Pirkanmaan TE-toimiston kotisivuilla on maahanmuuttajille tietoja sekä hyödyllisiä linkkejä.**

TILASTOJA

Tilasto 1: Ruovedellä asuvien ulkomaan kansalaisten lukumäärät

Tilasto 1: Ruovedellä asuvien vieraskielisten lukumäärät

	Väestö 31.12.2021
KOTIMAISET KIELET YHTEENSÄ	4 091
Suomi	4 078
Ruotsi	13
Saame	0
VIERASKIELISET YHTEENSÄ	64
VIERASKIELISET %-OSUUS	1,54 %

Pirkanmaan kuntien väkiluku ja ulkomaalaisten kuntalaisten osuus näkyvät kartalla absoluuttisena lukuprosenttilukuna

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ

Maahanmuuttaja	Yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikkia maahan muuttaneita henkilöitä.
Ulkomaalainen	Suomen oikeuden kannalta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.
Siirtolainen	Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa.
Pakolainen	Henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansalaisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta (YK:n pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan). Pakolaisiksi kutsutaan Suomessa yleensä myös henkilöitä, jotka ovat saaneet jäädä maahan suojelun tarpeen vuoksi tai humanitaarisista syistä.
Turvapaikanhakija	Henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskelulupaa vieraasta maasta. Hakijalla on oikeus oleskella vastaanottokeskuksessa hakemuksen käsittelyn ajan. Työnteko-oikeus 3-6kk hakemuksen jättämisestä.
Kiintiöpakolainen	Henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa. Suomen vuosittainen kiintiö on 750.
Paluumuuttaja	Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa Suomeen. Suomessa paluumuuttajakäsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä.
Suojelunperusteella oleskeluluvan saanut	Keskeiset lain esitykset astuivat voimaan 1.3.2023 – HE 135/2022 kotouttamislain- ja vastaanottolain muuttumisessa koskevat tilapäistä suojelua saaneita.
Kotouttaminen	Viranomaisten ja muiden tahojen järjestämät toimenpiteet, joilla edistetään ja tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista.
Kotoutuminen	<p>Kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat ja liittyvät yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. Kotoutumisprosessi on ylisukupolvinen prosessi, jolla tarkoitetaan sitä, että maahanmuuttajan oma kulttuurista vaikuttaa myös seuraaviin sukupolviin, vaikka he olisivatkin syntyneet ja kasvaneet uuden kulttuurin keskellä. Perheenjäsenten kotoutuminen on usein myös eriaikaista. Minkälaista tukea ja ohjausta tarvitaan ja kuinka pitkän ajan, riippuu kotoutujan taustasta (kotimaa ja maan tilanne, koulutustausta, elämäkokemukset), iästä, omista tavoitteista ja maahanmuuton syistä.</p> <p>Ihmisen perustarpeisiin kuuluvat kulttuurista riippumatta yhteisöön kuulumisen ja hyväksytyksi tuleminen tarve. Fyysisten perustarpeiden (asuminen, ruoka, vaatteet) tyydyttämisen lisäksi maahanmuuttaja tarvitsee tukea sosiaalisen</p>

	yhteisön löytämiseen ja siinä hyväksytyksi tulemiseen. Tärkeä elementti kotoutumisprosessissa on oman etnisen identiteetin, kielen ja kulttuurin säilyttäminen ja harjoittaminen.
--	---

1. MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET

Työ- ja elinkeinoministeriön vuoden 2012 [maahanmuuttajabarometrin](#) mukaan maahanmuuttajat kokevat kotoutumisen kannalta tärkeimmiksi tekijöiksi työn, suomen tai ruotsin kielen taidon, turvallisuuden ja terveystalvet. Erittäin tärkeitä asioita ovat lisäksi sopiva asunto sekä lasten pääsy kouluun tai opiskelemaan. Kyselyyn vastanneet käyttävät julkisista palveluista eniten liikunta- ja kirjastopalveluja sekä Kelan palveluja. Parhaiten heidän tarpeisiinsa vastasivat lasten päivähoito- ja neuvolapalvelut, nuorten harrastustoimintaan liittyvät palvelut sekä kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut. Kuitenkin yli puolet vastaajista koki saaneensa melko vähän, vähän tai ei lainkaan tietoa tarjolla olevista palveluista.

Perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta

Viranomaiset ovat velvollisia antamaan maahanmuuttajalle tietoa suomalaisesta palvelujärjestelmästä sekä hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa yhteiskunnassa ja työelämässä. Kaikille Suomeen muuttaville annetaan [Perustietoa Suomesta](#) -aineisto; oleskelulupapäätöksen tiedoksiannon, oleskeluoikeuden rekisteröinnin, oleskelukortin myöntämisen tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröinnin yhteydessä. Opas löytyy internetistä suomen, ruotsin, englannin, venäjän, espanjan, ranskan, kiinan, arabian, persian, somalin sekä thain kielellä. Suomeen- opas on kotoutumislain mukainen, jota voi tilata Työ- ja elinkeinoministeriöstä tai internetistä osoitteesta <https://tem.fi/tervetuloo-suomeen>

Perustietoa maahanmuuttajille yhteiskunnan toiminnasta ja mahdollisuuksista Suomessa löytyy 12 eri kielellä myös [Infopankin](#) sivuilta. Linkki Infopankin sivuille on kuntien omilla nettisivuilla. Infopankin yhteydessä toimii sähköinen [Finnishcourses.fi](#) -kurssihakupalvelu, josta löytyvät Pirkanmaalla järjestettävät kaikille avoimet suomen kielen kurssit. Kurssija voi hakea suomeksi, englanniksi ja venäjäksi sekä kurssipaikan että kurssitason mukaan. Finnishcourses.fi:stä löytyvät kurssien kurssipaikka ja -aika, tasovaatimukset, hinta ja ilmoittautumisohjeet. Kurseille ilmoittaudutaan kunkin koulutuksenjärjestäjän oman ilmoittautumisjärjestelmän kautta. Myös lisätiedot kurseista kysytään suoraan koulutuksenjärjestäjiltä. Koulutuksenjärjestäjissä on muiden muassa alueen työväen- ja kansalaisopistoja, järjestöjä sekä seurakuntia. Työvoimakoulutuksina järjestettävistä suomen kielen kurseista tiedottavat jatkossakin Pirkanmaan TE-toimisto.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta – muutos, astui voimaan 1.3. 2023 (HE 295/2022) kts. alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma 1.4.

Pirkanmaan TE- toimiston kotisivuilla on maahanmuuttajille infoa ja hyödyllisiä linkkejä ja Informaatiota, opastusta ja ohjausta antavat myös valtakunnallinen Työlinja ja Pirkanmaan TE-toimiston cc- palvelu. TE-toimistosta on saatavissa myös kotoutumiseen liittyvää kirjallista materiaalia.

Ohjaus ja neuvonta

Kaikilla viranomaisilla on velvollisuus ohjata ja neuvoa uusia kuntalaisia toimialaansa liittyvissä asioissa ja palveluissa sekä ohjata tarpeen vaatiessa eteenpäin. Alkuvaiheessa maahanmuuttajan tuen ja ohjauksen tarve on suuri, koska kieli on vielä vieras. Suomalainen yhteiskuntajärjestelmä on hyvin erilainen verrattuna monien muiden maiden järjestelmiin ja myös se tuottaa vaikeuksia. Erilaiset kulttuuriset tavat, arvot ja käsitykset voivat varsinkin alkuvaiheessa saada aikaan väärinkäsityksiä.

Tampereella toimiva **monikielinen neuvonta Mainio on avoinna kaikille, ja palvelee 16 eri kielellä arjen asioissa mm. asumiseen, työhön, koulutukseen ja oleskelulupiin liittyvissä kysymyksissä.** Mainio neuvontapalvelu toimii Tampereella **International House Tampere, os. Rautatienkatu 10, 1 krs.** Kielikohtaiset neuvontapalvelut on hyvä varata ja tarkistaa Mainion internet- sivuilta osoitteesta <https://www.tampere.fi/organisaatio/monikielinen-neuvonta-mainio>.

Maahanmuuttajien apuna toimii myös Tampereella **kansainvälinen Osaamiskeskus OSKE. Se palvelee kaikkia tamperelaisia ja Pirkanmaalla asuvia maahan muuttaneita työnhakijoita.**

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Oikeilla neuvoilla oikeaan paikkaan – Suosituksia ja hyviä käytäntöjä maahanmuuttajien neuvonnan kehittämiseen \(TEM\)](#)
- [Kun kulttuurit tulevat tiskille – opas kulttuurien väliseen osaamiseen asiakaspalvelussa \(ELY-keskus\)](#)
- [TE- palveluiden sivulta](#)
- [Osaamiskeskus Oske](#)

Kielipalvelujen järjestäminen

Kielipalveluilla tarkoitetaan käännös- ja tulkkipalveluja. Kotoutumista edistävässä laissa (1386/2010) sekä hallintolaissa (434/2003) säädetään, että viranomaisen on järjestettävä tulkitseminen ja kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, jos asianosainen ei osaa viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä; tai asianosainen ei vammaisuuden tai sairauden perusteella voi tulla ymmärretyksi. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Ulkomaalaislain (301/2004) lupahallintoasioita koskevasta tulkitsemisestä säädetään ulkomaalaislain pykälissä 10 ja 203. **Kielipalveluja tulee käyttää erityisesti maahantulon alkuvaiheessa sekä silloin, kun on päätettävä maahanmuuttajan oikeuksista, etuuksista ja velvollisuuksista tai kun asian selvittäminen muutoin sitä vaatii.**

Hallintolain 13 §:ssä säädetään tulkin ja kääntäjän salassapitovelvollisuudesta. Tulkki tai kääntäjä ei saa luvattomasti ilmaista tulkitsemistilanteessa tietoonsa samaansa luottamuksellista tietoa. Tulkin tai kääntäjän tehtävänsä hoitamista varten muutoin saamia tietoja koskevaan salassapitovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) silloinkin, kun tietoja on saatu muulta kuin asiaa käsittelevältä viranomaiselta.

Tulkin varaa se työntekijä, joka tulkkia tarvitsee. Tilaajalla on kielipalveluita käyttäessään vastuu laadukkaiden ja ammatillisten palveluiden käyttämisestä. Asiakkaan oikeuksien, taloudellisten etujen tai lainmukaisten velvollisuuksien ollessa kyseessä on ensiarvoisen tärkeää, että tulkki on ammatillinen ja pätevä. **Siksi on aina käytettävä ammattitulkkia viranomaisasioinneissa, ei koskaan lasta, lähiomaista tai tuttavaa.** Tulkattuun tapaamiseen on varattava vähintään kaksinkertainen aika normaaliin verrattuna.

Pirkanmaan alueella toimi aikaisemmin tulkki- ja käännöspalveluja tarjonnut Pirkanmaan tulkkeskus. **Tulkkeskuksena toimii nykyään Monetra Oulu Oy.** Tulkkauspalvelujen yhteystiedot: Tulkkipalvelu Tampere, Neulakatu 3, 33100 Tampere. **Tilaukset tehdään Tempoportaalien kautta. Puhelintulkkaukset onnistuu parhaiten hyvälaatuisella kaiutinpuhelimella. Muita hyödyllisiä ohjeita tulkin tilaamisesta ja käytöstä saa [https:// monetratulkkipalvelu.fi/tempon-ohjeet/](https://monetratulkkipalvelu.fi/tempon-ohjeet/).**

Jokainen hallintokunta vastaa itse tulkkaus- ja käännöskustannuksista niiden maahanmuuttajien osalta, joiden kohdalla kunta ei saa valtiolta korvausta pakolaisaseman perusteella. **Pakolaisasiakkaiden tulkkipalvelut korvataan kunnille jälkikäteen valtion varoista (KEHA) ilman aikarajaa kansalaisuuden saamiseen saakka.** Paluumuuttajien osalta korvauksia saadaan kuuden kuukauden ajalta. Turvapaikanhakijoiden osalta tulkkaus- ja käännöskustannukset järjestetään ja maksetaan vastaanottokeskuksen toimesta. Kunnan tulee varata budjettiinsa tarvittava määräraha tulkkaus- ja käännöspalveluiden ostamiseen.

Alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelma

Kotoutumista edistävän lain mukaan maahanmuuttajalla on oikeus alkukartoitukseen. Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoitukseen sisältyy alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkentavia toimenpiteitä. Parhaimmillaan alkukartoitus on vuorovaikutteinen tapahtuma, jonka avulla maahanmuuttaja saa tarvitsemansa tiedot esim. koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista heti Suomeen muuton alkuvaiheessa alkuhaastattelun aikana. Alkukartoitukseen perustuen arvioidaan tarve maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmaan. Tähän vaikuttavat henkilön tarve kotoutumiskoulutukseen, omaehtoiseen opiskeluun, ym. kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta – muutos, astui voimaan 1.3. 2023 (HE 295/2022)

Pirkanmaan kuntakokeilussa on päätetty, että kotikunnattomat ukrainalaiset siirretään tässä vaiheessa omien asuinkuntiansa työllisyyspalveluiden kuntakokeilutoimiston asiakkaaksi. Siirto tehdään asteittain, aikataulusta sopivat TE- toimisto ja kunnat keskenään.

Siinä vaiheessa, jos henkilö hakee ja saa kotikunnan, hän saa työllisyyspalvelut kuntakokeilun keskitetyistä palveluista Tampereen kansainvälisestä osaamiskeskuksesta (OSKE)- Kotikunnan saanut asiakas siirretään näin ollen Tampereen OSKE:n palveluiden piiriin.

Työ- ja elinkeinotoimiston kuntakokeilun toimipiste käynnistää alkukartoituksen jokaiselle maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi. **PIRHAn sosiaalipalvelut Ruovedellä** ([www.pirha.fi/ sosiaalipalvelut](http://www.pirha.fi/sosiaalipalvelut)) käynnistävät alkukartoituksen, jokaiselle maahanmuuttajalle, joka on sosiaalitoimen asiakas ja saa muuta taloudellista tukea kuin tilapäistä toimeentulotukea. Alkukartoitus voidaan tehdä myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan (työssä käyvät, kotiäidit, opiskelijat, eläkeläiset, tms.) **Alkukartoituksen järjestäjä ohjaa asiakkaan tarvittaessa saamaan muun viranomaisen tai palvelujen järjestäjän palveluita.**

Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä. Käytännössä TE-toimisto käynnistää alkukartoituksen noin kahden viikon kuluessa rekisteröitymisestä. Rekisteröityminen työttömäksi työnhakijaksi tapahtuu verkossa. Mikäli se ei ole mahdollista, voi rekisteröityä käymällä lähimmässä TE-palvelussa. Pirkanmaan TE-toimistossa alkukartoitukset laaditaan Tampereen TE-palvelussa (Pellavatehtaankatu 25) tai video- tai puhelinpalveluna paikallisessa TE-palvelussa. Alkukartoitukseen kutsutaan asiakkaan tilanteen ja tarpeen mukaan sosiaalityöntekijä ja tulkki.

Alkukartoituksessa selvitetään seuraavia työllistymiseen, opiskeluun ja kotoutumiseen liittyviä valmiuksia:

- 1) luku- ja kirjoitustaito;
- 2) suomen kielen taito;
- 3) opiskelutaidot ja -valmiudet;
- 4) aikaisempi koulutus ja työkokemus;
- 5) erityistaitoihin liittyvä osaaminen ja muut vahvuudet;
- 6) omat työllistymis- ja koulutustoiveet;
- 7) elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta muuttui 1.3.2023 (HE 295/2022)
Kotikunnansaaneet maahanmuuttajat saavat palvelut Tampereen kansainvälisestä Osaamiskeskuksesta (OSKE). Niillä maahanmuuttajilla, joilla ei ole kotikuntaa saavat työvoimapalvelut omien asuinkuntansa työllisyyspalveluista.

Alkukartoituksen tekee ja sen yhteydessä kunnan työllisyyspalvelu, kuntakokeilun toimipiste Ruovedellä ja tai ilman kotikuntaa olevat maahanmuuttajat Tampereen kansainvälinen Osaamiskeskus arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja kotouttamissuunnitelman ja tekee kotouttamissuunnitelman henkilölle, joka on työtön työnhakija.

Ruoveden kunta järjestää / sopii tekijän kanssa, miten kunnassa kotouttamissuunnitelman teko järjestetään maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Kotouttamissuunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään huomiota, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumiskoulutusta, omaehtoista opiskelua tai muita toimenpiteitä kotoutumisen tueksi.

Kotouttamissuunnitelma voidaan tehdä myös maahanmuuttajalle, jonka on alkukartoituksen perusteella arvioitu tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi, kuten opiskelijalle, työssä olevalle tai kotona lapsiaan hoitavalle henkilölle.

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä ja se laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi. Kotouttamissuunnitelmaan oikeuttava enimmäisaika on kolme vuotta.

Kotoutumissuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Suunnitelmaa tarkistetaan esimerkiksi kurssin tai harjoittelujakson päättyessä ja vähintään kerran vuodessa.

Kunnat laskuttavat Pirkanmaan KEHA-keskukselta 700 euroa kutakin kunnan tekemää alkukartoitusta kohti. Kunnalle aiheutuneiden kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunta järjestänyt ainakin alkuhaastattelun.

Esimerkkejä alkukartoituksen hyvistä käytännöistä muualla Suomessa: [Alkukartoituksen avuksi – Esimerkkejä kotoutumislain mukaisen alkukartoituksen hyvistä käytännöistä \(TEM\)](#)

Kotoutumiskoulutus

Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena, mutta sitä voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna. Työvoimakoulutuksena toteutettavat kotoutumiskoulutukset

hankitaan julkisella tarjouskilpailutuksella. Vuoden 2018 alusta luku- ja kirjoitustaidon koulutus sekä aikuisten perusopetus siirtyvät OKM:n järjestämisvastuulle. Kansalaisopisto voi myös järjestää suomen kielen opetusta maahanmuuttajille. Pirkanmaan TE- toimisto on järjestänyt yhteistyössä Tampereen kesäyliopiston kanssa suomen kielen kursseja etäopetuksena ukrainalaisille. Ruoveden Opisto on myös järjestänyt suomen kielen opetusta ukrainalaisille syksystä 2022 alkaen. Ruoveden opiston toiminnasta vastaa sivistystoimen johtaja Aila Luikku aila.luikku@ruovesi.fi.

Ennen kotoutumiskoulutukseen ohjaamista TE-palvelut selvittää asiakkaan opiskelunvalmiudet lähettämällä asiakkaan suomen kielen lähtötason arviointiin. Lähtötason arviointi toteutetaan ulkopuolelta ostettuna palveluna ja testaaaja hyödyntää valtakunnallista aikuisten maahanmuuttajien kielitaidon testaukseen kehitettyä yhtenäistä toimintamallia (Testipiste).

Omaehtoisista suomen kielen koulutuksista löytyy tietoa www.finnishcourses.fi –sivuilta.

Taloudellinen tuki kotoutumisaikana

Asiakas, jolla on kotikunta saa kotoutumisaikana normaalia työttömyysetuutta, jos etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset täyttyvät. Palvelujen, kuten kotoutumiskoulutuksen aikana on mahdollisuus saada lisäksi verotonta kulukorvausta 9 €/päivä sekä palvelun sisältyessä kotoutumissuunnitelmaan, mahdollista korotusosaa. Etuudet maksaa Kela tai jossain tapauksissa työttömyyskassat. Maahanmuuttajalla, jolla lain edellyttämä kotikunta on oikeus hakea KELA:n maksamia etuuksia, kuten esim. toimeentulotukea, lapsilisiä, kotihoidontukea ja asumistukea.

Muut kotoutumista tukevat toimenpiteet

Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja ja TE-hallinnon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä. Kotoutumislaisissa säädetään muista kotoutumista tukevista ja edistävästä toimenpiteistä ja palveluista, jotka tulee huomioida sekä kotouttamisohjelmia että kotoutumissuunnitelmia tehtäessä ja toteutettaessa.

Toimenpiteet kirjataan kotoutumissuunnitelmaan maahanmuuttajan henkilökohtaisen tarpeen mukaisesti. Muita kotoutumista tukevia toimenpiteitä ja palveluja voivat olla esimerkiksi:

- maahanmuuttajalapsen ja –nuoren kotoutumista edistäviä toimenpiteet ja palvelut
- alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneen ja oleskeluluvan saaneen lastensuojelun jälkihuollon toimenpiteet ja palvelut
- Kansainvälistä suojelua saavien palvelut
- erityisiä toimenpiteitä tarvitsevan palvelut ja tukitoimet
- muut toimenpiteet ja palvelut, jotka kannustavat maahanmuuttajaa hankkimaan omatoimisesti yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoja.

Kunnan eri toimialojen lisäksi näitä toimenpiteitä ja palvelua voivat järjestää myös muut tahot, kuten kansalaisjärjestöt.

2. LASTEN, NUORTEN JA LAPSIPERHEIDEN PALVELUT

Lasten ja nuorten kotouttamisessa ensisijaista on ongelmien ennaltaehkäisy, erityistarpeiden ja ongelmien tunnistaminen ja varhainen puuttuminen. Lasten ja nuorten palveluissa korostuu tiivis yhteistyö lasten vanhempien ja huoltajien sekä muiden lasten kanssa toimivien tahojen kanssa. On huomattava, että suomalainen yhteiskunta on monitulkintaisempi kuin aikaisemmin. Nimeltään, ulkonäöltään tai pukeutumiseltaan ns. tavallisesta suomalaisesta eroava lapsi tai nuori ei välttämättä ole maahanmuuttaja tai ulkomaalainen. Lapsi voi olla syntynyt Suomessa, hänellä voi olla kaksikulttuuriset, maahanmuuttajataustaiset tai adoptiovanhemmat, jne. Jokainen lapsi ja nuori tulisi kohdata yksilönä eikä olettaa, että monikulttuurinen tai –kielinen tausta automaattisesti merkitsee hänen ohjaamistaan erityiseen maahanmuuttajaryhmään. Kiusaamiseen tulee puuttua kaikissa sen muodoissa, myös internetissä. Opettajan vastuulla on tunnistaa ja puuttua myös rasismiin. Lisätietoja: [R-sana – Kirja rasismista ja siihen puuttumisesta](#).

Ruovedellä on aloittanut lokakuussa 2022 hyvinvointikoordinaattori, jonka tehtäväalueeseen kuuluu mm. lasten ja nuorten ja perheiden hyvinvointipalveluiden järjestäminen. Ruovedellä aloitti vuoden 2022 poikkihallinnollinen hyvinvointityöryhmä, jonka tehtävänä on huolehtia hyvinvointityön ja terveyden edistämisen toteutuminen kunnassa asuville. Pirkanmaan hyvinvointialueeseen siirryttiin 1.3.2023 ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja toteuttaminen siirtyi kunnille.

Nuoriso- ohjaaja toimii myös aktiivisesti näiden palveluiden järjestäjänä ja samat palvelut ovat myös kunnassa asuville maahanmuuttajille.

Maahanmuuttajaperheiden palvelut Ruovedellä: kotoutettavien sekä työperusteisten kuntaan muuttajien kanssa työskenneltäessä ensisijaisia tavoitteita ovat syrjinnän ja rasmin ehkäisy kaikissa muodoissaan, sensitiivisyys suhteessa erilaisiin kulttuureihin ja kielikynnysten ylittäminen.

Maahanmuuttajien suomenkielenopetus on tärkeä osa osallisuuden edistämässä, integroitumisessa ja koulutuksiin ja työmarkkinoille pääsyn helpottamisessa, unohtamatta maahanmuuttajien tarvetta oman äidinkielen ylläpitämiseen. Onnistuneen maahanmuuton perustana on kotoutumisen tueksi suunnatut yksilökohtaiset palvelut ”polut” sekä perheiden kokonaisvaltainen tuki.

Neuvolat

Pirkanmaan alueellinen hyvinvointialue PIRHA aloitti toimintansa 1.1.2023. Se tuottaa sosiaali- ja terveyspalvelut kuten neuvolapalvelut Ruovedellä. **Tietoa löytyy www.pirha.fi ja www.keiturinsote.fi – sivuilta.**

PIRHA:n tytäryhtiönä toimii Keiturin Sote Ruovedellä. Keiturin Sote Oy järjestää terveyspalvelut Ruoveden terveyskeskuksen tiloissa, Ruovedentie 56 34600 Ruovesi.

Neurolassa maahanmuuttajaperheisiin sovelletaan normaalia tarkastuksista saatua ohjeistusta huomioiden kulttuurinen tausta. Neurolassa käytetään tulkkia, jos kumpikaan vanhemmista ei puhu riittävän hyvin kieltä, jota neurolassa ymmärretään. On taattava, että perhe voi kommunikoida ymmärtämällä kielellä. Tulkkia varattaessa kysytään, onko asiakkaalla toivomusta tulkin sukupuolesta.

Maahanmuuttajaperheiden kanssa työskentely ja tilanteen valmistelu voi viedä keskimääräistä enemmän aikaa erityisesti maahantulon alkuvaiheessa. Tulkin, lääkärin ja terveydenhoitajan ajanvaraukset tulee tehdä hyvissä ajoin etukäteen, ja vastaanotolle varataan kaksinkertainen aika normaaliin vastaanottoaikaan verrattuna aina kun se on mahdollista. Vastaanotolla toteutetaan ikäkausitarkastuksia valtakunnallisen ohjelman mukaisesti. Rokotusohjelma tarkistetaan. Terveysneuvonnassa ja kasvatusohjannassa huomioidaan kulttuuriset erot. Neurolakäynnillä huomioidaan erityistä tukea tarvitsevat lapset ja perheet. Tarvittaessa heille tarjotaan tihennettyjä vastaanottokäyntejä. Yhteistyö varhaiskasvatuksen ja tarvittaessa lastensuojelun kanssa on erityisen tärkeää maahanmuuttajalasten kohdalla.

Haasteena on kotona olevien puolisoitten tavoittaminen sekä sitouttaminen käyttämään neurolan palveluita. Maahanmuuttajalapset tarvitsevat nykyistä enemmän tietoa lapsen oikeuksista selkokielellä ja omalla kielellään. Vanhemmat tarvitsevat kasvatus- ja toimintamalleja sekä tukea kasvatukseen. Koulujen lisäksi neurolat ovat keskeisiä palvelupaikkoja, joissa vanhemmat ja lapset voivat saada tietoa ja tukea. Henkilökunnan osaamista lisätään, jotta he osaavat tarvittaessa tunnistaa merkit myös mahdollisesta perheväkivallasta. Tarvittaessa puoliset tavataan erillään. Tulkin ammattimaisuus ja asiantuntevuus ovat ehdottoman tärkeitä luottamuksen saavuttamiseksi. Lasta tai sukulaista ei koskaan käytetä tulkkinä.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Mikä perhe – perhe eri kulttuureissa](#)
- Monikielinen lastensuojelun infosivusto maahanmuuttajille: <http://www.lastensuojelu.info/fi/>
- [Monikieliset esitteet ennaltaehkäisevä terveydenhuolto äitiys- ja lastenneurolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa](#)
- [Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2011- 2024 Ruoveden kunta](#)

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toiminta perustuu uuteen 1.3.2022 voimaan tulleeseen valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Ruovedellä kunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma laadittiin

vuoden 2022 aikana valtakunnallisen suunnitelman pohjalta. Kunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma määrittelee, ohjaa ja tukee varhaiskasvatuksen järjestämistä paikallisesti. Se velvoittaa ja sitä tulee arvioida ja kehittää. Ruoveden kunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2022.

Ruoveden varhaiskasvatuksen painopistealueita on metsäpedagogiikka, liikunta, lukeminen ja kulttuuri. (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021 - 2024)

Ruoveden varhaiskasvatustalvet: Kirkonkylällä on tammikuussa 2021 otettu käyttöön uusi, hirsinen päiväkotiki Metsäpolku, jossa järjestetään myös lasten vuoroa ja keskustassa asuvien lasten esiopetus. Päiväkodissa on paikkoja noin sadalle lapselle. Ruovedellä on kaksi ryhmäperhepäiväkotia; Visuvedellä ja Jäminkipohjassa sijaitsevat ryhmäperhepäiväkodit kyläkoulujen yhteydessä. Ryhmäperhepäiväkodeissa on sisarusryhmiä 1–5 v ja koulujen kanssa yhteisiä lapsia aamu- ja iltapäiväkerhoissa. Maahanmuuttajalapsia on ollut sekä päiväkodissa että ryhmäperhepäiväkodeissa. Kotona tapahtuvaa perhepäivähoitoa ei enää Ruovedellä ole.

Ruoveden kunta tukee lapsiperheitä siten, että jokaisella Ruovedellä asuvalla lapsella on 20 h / viikko maksutonta varhaiskasvatusta 1.8.2021 alkaen.

Varhaiskasvatuksen lomakkeet käännetään tarpeen vaatiessa kuntien yhteistyönä ainakin englanniksi ja mahdollisesti venäjäksi. Vanhemmille annetaan esite, joka kertoo paitsi varhaiskasvatuksen hallinnosta, myös kuvaa varhaiskasvatustyösköiden arkea. Vanhempien kanssa tehdään läheisesti yhteistyötä. Henkilökunnan monikulttuurista osaamista vahvistetaan tarvittaessa yhteisillä koulutuksilla. Monikulttuurisesta varhaiskasvatuksesta voidaan jatkossa laatia yhteinen toimintamalli ja käsikirja.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten yleisiä tavoitteita päivähoitossa ovat lapsen sopeutuminen päivähoitoon, lapsen oman identiteetin tukeminen sekä kouluvalmiuksien saavuttaminen. Toiminnassa on tärkeää myös sekä suomen kielen että lapsen oman äidinkielen säilyttäminen. Vanhempia kannustetaan ja rohkaistaan huolehtimaan lapsen oman äidinkielen kehittymisestä ja oman kulttuurisen perinteen välittymisestä lapselle. Varhaiskasvatuksessa käytetään tarpeen mukaan korvaavia kommunikaatiomuotoja kuten kuvia.

Erityistä tukea tarvitsevat lapset on sijoitettu Ruovedellä olemassa oleviin ryhmiin. Ryhmissä on lisäresurssi, mikäli lapsen tarve niin edellyttää ja kriteerit täyttyvät tai lapsi voidaan sijoittaa kahden paikalle. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan lasten erityisen tuen tarve maahanmuuttajalapsilla. Lapset ohjataan tarvittaessa kehitystaso- ym. tutkimuksiin, jotta mahdollistetaan varhainen tuki lapselle ja perheelle ennen peruskouluun siirtymistä. Ruovedellä on koulupsykologipalvelua kolmena päivänä viikossa.

Päivähoito on monelle maahanmuuttajalapselle ja heidän perheilleen ensikosketus suomalaisen yhteiskuntaan. Päiväkodilla onkin tärkeä rooli tukea koko perheen kotoutumista opastamalla mahdollisuuksien mukaan kunnan palveluihin ja suomalaiseen kulttuuriin. Lapsen tulee saada kokea olevansa hyväksytty ja häneen sekä hänen kulttuuriinsa suhtaudutaan myönteisesti huomioiden mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi perheen uskonnolliset erityispiirteet. Varhaiskasvatuksen ilmapiirin tulisi olla avoin ja turvallinen keskustelulle sekä erilaisuuden hyväksymiselle. Tavoitteena varhaiskasvatuksessa on, että lapsen suomen kielen oppimista edistetään. Oppiminen tapahtuu pääsääntöisesti päivähoiton arkitilanteissa.

Esiopetus

Lapsella on oikeus saada maksutonta esiopetusta vuosi ennen oppivelvollisuuden alkamista. Lapsi aloittaa esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta. Ilmaista esikoulua käydään viitenä päivänä viikossa, noin 19 tuntia viikossa.

Esiopetusvuonna tehtävien arviointien lisäksi lapsen kielen kehittymistä ja kielen tasoa voidaan arvioida soveltuvilla testeillä ja materiaaleilla. Esiopetussuunnitelman laadinnassa kiinnitetään erityisesti huomiota S2-kielen opetussuunnitelmaan. Suomen kielen oppimisen seurantalomake siirretään vanhempien luvalla kouluun koulutulokaskaavakkeen mukana, jolloin syntyy jatkumo alakouluun ja tieto kielen kehityksen vaiheista on näkyvissä. Kevään oppilaanhuoltopalaverissa mietitään yhdessä vanhempien ja koulun kanssa lapselle sopiva luokka- ja koulusijoitus. Yhteistyö nivelvaiheessa lasten siirtyessä perusopetukseen on tärkeää. Esimerkiksi kuvien käyttöä opetuksen tukena voi jatkaa perusopetuksessakin. [Eka-peliä maahanmuuttajalapsille](#) voi myös hyödyntää.

Valmistava opetus, perusopetus ja S2-opetus

Ruoveden yhtenäiskoululla toimii valmistavan opetuksen ryhmä, missä keskitytään puolesta koko luku- vuoteen ($\frac{1}{2}$ -1) suomen kielen oppimiseen. Lisäksi on S2 opetusta esim. Visuveden koululla. Opetuksessa huomioidaan lasten erilaiset kulttuuritaustat ja tulkkaukspalveluiden tarve. Maahanmuuttajaperheiden lapsia on Ruovedellä sekä varhaiskasvatuksessa että valmistavassa ja perusopetuksessa. Lasten ohjaaminen asettaa erityisiä haasteita ottaen huomioon kieliongelmat, kehityksen herkkyyksikaudet erilaisten asioiden oppimiselle ja kulttuuritaustat.

Valmistavaa opetusta annetaan 7-17-vuotiaille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei vielä ole riittävän hyvä perusopetuksen ryhmässä opiskeluun. Valmistavalla luokalla opiskellaan pääosin yhden lukuvuoden ajan, jonka jälkeen oppilas siirtyy omaan lähikouluunsa. Virroilla on ollut jo monia vuosia maahanmuuttajaoppilaiden valmistava luokka sekä S2-kielen opetusta. (Ruoveden lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (1.8.2022).

Valmistavan opetuksen järjestäminen rahoitetaan oppilaskohtaisella valtionosuudella. Opetuksen järjestäjälle maksetaan perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosa kaksinkertaisena ilman kunnan rahoitusosuutta. Julkaisun lopussa on linkkejä muuhun hyödylliseen materiaaliin.

Perusopetuksen tavoitteena on taata kaikille lapsille tasavertaiset mahdollisuudet jatko-opintoihin ja muuhun elämään. Maahanmuuttajaoppilaat käyvät koulua asuinalueellaan ikätasoaan vastaavalla luokka-asteella. **Maahanmuuttajaoppilaiden opetus ja vastuu heidän kielenoppimisestaan kuuluu jokaiselle opettajalle, ei vain yksittäisille S2-opettajille tai erityisopettajille.** Kodin ja koulun yhteistyö erityisesti alkuvaiheessa vaatii panostusta. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi maahanmuuttajaoppilas ja hänen perheensä tarvitsevat riittävästi ohjausta ja tietoa koulujärjestelmästä, perusopetuksen ja kouluyksikön tavoitteista, mutta eri näkökulmasta kuin suomalaiset oppilaat ja vanhemmat, joille koulumaailma on jo tuttu. Vanhemmille tarjotaan tilaisuuksia tutustua suomalaiseen koulumaailmaan.

Kontaktit suomalaisten lasten ja nuorten kanssa ovat tärkeitä maahanmuuttajalapsen ja –nuoren kotoutumisessa. Lasta ja nuorta kannustetaan harrastuksiin ja erilaisiin vapaa-ajantoimintoihin yhdessä suomalaisten lasten ja nuorten kanssa. Koulu tekee yhteistyötä nuorisotoimen kanssa. Myös kerhotoimintaa ja kuraattoripalveluja hyödynnetään.

Lukuvuosina 2022 - 2023 Ruovedellä on saatavilla myös koulupsykologipalveluja.

Koulun on puututtava kaikkiin rasismien muotoihin, esim. kiusaamiseen, syrjintään, ryhmästä poissulkemiseen, haukkumiseen ja nimittelyyn. Koulu pitää esillä monikulttuurisuutta ja edistää kansainvälisyyttä mm. kansainvälisyyskasvatuksella, rasismien vastaisen viikon tempauksilla jne.

Suomi toisena kielenä (S2)-opetus on perusopetuksen opetussuunnitelmaan sisältyvää opetusta. S2 on tarkoitettu kaikille niille oppilaille, joiden kielitaito ei ole äidinkielen tasoinen kielen kaikilla osa-alueilla. S2-opetusta järjestetään äidinkielen tunneilla eriyttynä, erillisinä S2-tunteina tai tukiovetuksena. Oppilaan todistuksessa S2-oppimäärä arvioidaan suomi äidinkielenä -oppimäärän sijasta. S2-opetusta järjestetään Virroilla. Ruovedellä sitä järjestetään tarpeen mukaan.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Moped](#) on monikulttuurisen pedagogiikan sivusto, joka on suunnattu kouluikäisten lasten opettajille ja heidän vanhemmilleen. Mopedista löytyy monenlaista tärkeää tietoa koulun arkipäivästä. Sivuilta löytyy mm. kokoelma kouluissa tarvittavia [hallinnollisia lomakkeita eri kielillä](#)
- [Sutina](#) on S2-opettajat ry:n jäsenlehti. Lehdessä kirjoitetaan S2-alan ajankohtaisista teemoista, esitellään uutta tutkimusta ja kirjallisuutta ja julkaistaan keskustelupuheenvuoroja.
- Siirtolaisuusinstituutti on koonnut muuttoliikkeisiin ja maahanmuuttoon liittyvän opetuskokonaisuuden, joka yhdistää asiantiedon sekä leikinomaisen oppimisen.

Oman äidinkielen ja uskonnon opetus

Maahanmuuttajien äidinkieli on tarkoitettu esikoulua, peruskoulua ja lukiota käyville maahanmuuttajataustaisille lapsille, jotka puhuvat opetuskieltä äidinkielenään tai kotikielenään. Oman äidinkielen opiskelun merkitys on laajasti tutkimuksin todennettu. Omakielisen avun tarve on suuri varsinkin silloin, kun suomen kielen taito on vielä heikko. Kokemuksien ja myös kielitieteellisen tutkimuksen valossa oman äidinkielen puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen oppiminen tukee sekä lapsen että aikuisen vieraan kielen oppimista. Oman äidinkielen ja suomen kielen opiskelu yhdessä mahdollistavat toiminnallisen kaksikielisyyden syntymisen. Ruovedellä ja Virroilla oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan joko lähi- tai etäopetuksena. Kuntien välillä tarkistetaan mahdollisuus yhteisten opetusryhmien muodostumiseen.

Koulutuksen järjestäjä voi hakea vuosittain erillistä valtionavustusta Opetushallitukselta oman äidinkielen opetuksen järjestämiseen. Oman äidinkielen opetuksen ryhmässä on opetuksen alkaessa oltava vähintään neljä oppilasta. Opetusta on enintään kaksi ja puoli viikkotuntia. Vähemmistöuskontojen ja elämäntiedon opetusta järjestetään, jos vähintään kolme opetukseen oikeutettua asuu saman kunnan alueella.

Seurantamittareina voidaan käyttää:

- valmistavan opetuksen oppilasmäärä
- S2-kieltä opiskelevien määrä
- perusopetuksen päättötodistuksen saaneiden määrä
- jatko-opintoihin sijoittuneiden maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä

Toisen asteen koulutus

Ruovedellä toimii Ruoveden lukio ja se kuuluu Saskyn koulutuskuntayhtymän alaisuuteen. Nuorten aikuisten valmistava opetus on mahdollista järjestää, mikäli kunnissa tarvetta esiintyy. Tämän jälkeen on mahdollista jatkaa ikäkauttaan vastaavassa opetusryhmässä, mikäli kielitaitoja osaamistaso sen mahdollistavat. Alueella toimivat toisen asteen ammatillista opetusta tarjoavat ovat mm. Sasky kuntayhtymä. (Saskyn toimialueena on Sastamala, Mänttä ja Ikaalinen) Yhteistyötä lukion perusopetuksen ja Ruoveden opiston kanssa on kehitetty. Alueellista yhteistyötä tehdään eri koulutuksen järjestäjien kanssa.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Miten edistämme ohjauksella monikulttuurisen nuoren opiskelu- ja työkykyä? –opas \(NuMat –hanke\)](#)
- [Opas koulutuksesta ja työelämästä monikulttuurisille nuorille](#)
- www.sasky.fi

Kaavio 2: Maahanmuuttajaoppilaan koulupolku (kouluikäiset sekä oppivelvollisuusiän ylittäneet)

Nuorisotyö

Nuorisopalvelujen kaikki toiminta on avointa myös maahanmuuttajalapsille ja –nuorille. Haasteena on madaltaa heidän kynnystään tulla mukaan toimintaan. Tavoitteena on tehdä yhteistyötä koulujen kanssa esimerkiksi järjestämällä yhteisiä vanhempainiltoja, jolloin vanhemmat voivat tulla tutustumaan nuorisotiloihin ja niiden toimintaan opinto-ohjaajan tai koulukuraattorin kanssa. Nuorille puolestaan pyritään järjestämään käytännönläheistä toimintaa (pelit, leikit, tms.), jolloin ryhmään pääseminen helpottuu. Vuoropuhelulle sekä vanhempien että nuorten kanssa on varattava riittävästi aikaa. Nuorisotoiminnan tavoitteena laajemmin on edistää maahanmuuttajalasten ja –nuorten kotoutumista sekä lisätä suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden hyväksymistä. Nuorisotilat ovat avoinna iltaisin ja eri teemoilla kaikille yläasteikäisille ja sitä vanhemmille alle 18- vuotiaille nuorille. Nuorille on myös työpajatoimintaa.

Ruovedellä on nuorisovaltuusto, jonka tavoitteena on edustaa nuoria, vaikuttaa heidän vapaa-aikaansa ja tekemismahdollisuuksiinsa sekä tehdä kunnista kaikille nuorille viihtyisemmän ja paremman paikan elää sekä kasvaa rauhassa ja turvallisesti.

Ruovedellä toimii myös etsivän nuorisotyön koordinaattori, jonka tehtävänä on lisätä alueen 17-29 -vuotiaiden nuorten hyvinvointia etsimällä ja ohjaamalla heitä jo olemassa olevien palveluiden piiriin. Tehtävänä on nostaa ulkopuolelle ajautuneita tai ajautumassa olevia nuoria takaisin koulutukseen ja työmarkkinoille sekä parantaa heidän elämänhallinnantaitojaan ja tukea heidän omia voimavarojaan itsenäisen elämän opettelussa. Etsivän nuorisotyön tavoitteena on nuorten toimeentuloasiakkaiden määrän vähentäminen, nuorten työllisyyden parantaminen sekä koulupudokkaiden määrän vähentäminen. Etsivä nuorisotyö on sekä ennaltaehkäisevää että korjaavaa työtä. Tarkoituksena on toimia henkilökohtaisena oppaana tietään etsivälle nuorelle.

TE-toimistossa nuorten kotoutujien ja maahanmuuttajien palvelutarpeet otetaan erityisesti huomioon.

[Nuorisotakuu](#) -ohjelman toimenpiteissä on Pirkanmaalla erityisiä toimia nuorten aktivoimiseksi ja osallistamiseksi koulutukseen ja työmarkkinoille. Erityistä huomiota kiinnitetään niihin nuoriin, jotka saapuvat Suomeen oppivelvollisuusiän loppupuolella tai oppivelvollisuusiän jälkeen. On tärkeää, että jokaiselle löytyy sopiva koulutuspolku. Työllistymisen helpottamiseksi oppilaitosten työharjoittelu- ja oppisopimusmahdollisuuksia sekä TE-toimiston työkokeilua ja nuorten yhteiskuntatakuuta on hyödynnettävä enemmän.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Ei rasismille –hanke](#)
- [R-sana – kirja rasismista ja siihen puuttumisesta](#)
- [Nuorisotakuun arki ja politiikka](#)

3. AIKUISTEN PALVELUT

Maahanmuuttajien työllistyminen

Maahanmuuttajat ovat potentiaalista työvoimaa yrityksille. Työ on yksi kotoutumisen kannalta tärkeimmistä seikoista. Sen avulla toivotaan löytyvän mielekäs rooli uudessa yhteiskunnassa. Työn kautta sosiaaliset kontaktit kantaväestöön mahdollistuvat ja henkilön kielitaito karttuu. Yrityksillä on monesti korkea kynnys rekrytoida maahanmuuttajia. Syyksi mainitaan usein puutteellinen kielitaito. Maahanmuuttajien työttömyysaste on keskimäärin yli kaksinkertainen kantaväestöön verrattuna. Hallitusohjelman kirjauksen mukaan maahanmuuttajien työttömyys tulee puolittaa. Se ei tapahdu ilman erityisiä toimenpiteitä ja uusia näkökulmia.

Maahanmuuttajien työttömyyden hoitoa ja työllistämistä on paljon argumentoitu työvoiman tarjontalähtöisesti. Tulevaisuudessa tehokkaampaa olisi valita fokuksiksi työvoiman kysyntä, johon työorganisaatioiden rekrytoinnit pohjautuvat. Rekrytoinnissa on asetettu ydinosaamisen osaamis- ja toimintakykyvaatimukset, joiden selvittäminen on merkittävä osa onnistunutta rekrytointia. Maahanmuuttajien työllistymisen kannalta on olennaista tunnistaa nämä tekijät kussakin rekrytointitilanteessa. Sellaisissa tapauksissa, joissa työorganisaatio tarvitsee etenkin kielitaitoa, toisen maan kulttuurin tai toimintaympäristön tuntemusta, kontakteja vientimaihin, uudenlaista osaamista, asiakaspalvelun erityistaitoja, hyvää motivaatiota jne. saattaa olla hyvinkin perusteltua katsoa rekrytoinnissa erityisen tarkkaan maahanmuuttajan osaamisprofiilia.

Ruovedellä on tehty hyvää yhteistyötä maahanmuuttajien työllistämiseksi. Usealla yrityksellä on ulkomaisia työntekijöitä ja esim. ukrainalaisia on palkattu useaan eri yritykseen. Kokemukset ovat olleet myönteisiä.

Ruoveden yhtenä kuntastrategian painopistealueena on yritysyhteistyön kehittäminen ja kunnassa asuvien työnhakijoiden työllistäminen.

Ruoveden kunnan elinkeinoasiantuntija on keskeisessä roolissa yritysten ja maahanmuuttajien kohtaamisessa ja neuvonnassa. (Elinkeinoasiantuntija Tanja Lahti tanja.lahti@ruovesi.fi)

Alueen tasolla tässä on oiva kenttä Yritys-Suomen kumppaneille nostaa vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa esille maahanmuuttajien rekrytointikäytännöt ja erityisosaamiset. Sadoilla yrityskäynneillä on mahdollista rakentaa yritysten kanssa rekrytointeihin osaamisprofiilia ja kytkeä se myös maahanmuuttajien työllistämiseen. Etenkin toimintaansa voimakkaasti kehittävät yritykset ovat fokuksessa tässä asiassa ja tarjoavat Yritys-Suomen toimijoille mahdollisuuden tukea esimerkiksi kansainvälityviä yrityksiä. Yritys-Suomen toimijoiden edustus tulisi myös saada mukaan kotouttamisohjelmatyöhön jatkossa vahvasti mukaan.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Maahanmuuttajien työllistyminen – Taustatekijät, työnhaku ja työvoimapalvelut \(TEM\)](#)
- [Ruoveden kunnassa elinkeinosuunnittelija vastaa yritysyhteistyöstä ja sen kehittämisestä](#)

Työvoimapalvelut ja kotouttamiskoulutus

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta – muutos, astui voimaan 1.3. 2023 (HE 295/2022)

TE-palveluissa kotoutumislaki ja sen muutokset tulee huomioida ja se tarkoittaa käytännössä maahanmuuttaja-asiakkaan kielitaidon, työelämävalmiuksien ja ammatillisen osaamisen kasvun tukemista työvoimapolittisin toimenpitein. Pirkanmaan TE-toimisto/ kunnan kuntakokeilu ja Tampereen OSKE työskentelee paitsi asiakastasolla, myös muutoin kotoutumisen edistämiseksi yhteistyössä kuntien, elinkeinoelämän, kunnan elinkeinoasiantuntijan, järjestöjen, kouluttajien ja muiden tahojen kanssa luoden yleisiä edellytyksiä yksilöllisen kotoutumisprosessin

menestyksekkään lopputuloksen mahdollistamiseksi. Tiiviillä verkostotyöllä mm. Yritys - Suomi - kumppanien kanssa voidaan konkreettisesti edistää yritysten osaamistarpeiden tyydyttämistä kotoutuneiden maahanmuuttajien työpanoksella. Kotoutumisprosessi onkin nähtävä vahvasti kaikkien yhteiskuntalohkojen konkreettisena yhteistyönä ja kuntatasolla sillä on kytkennät myös elinkeino-, koulutus- ja osaamisasioihin.

Maahanmuuttajille, jotka ovat työttömiä työnhakijoita, tehdään alkukartoitus (ks. luku 1.4) sekä kotoutumissuunnitelma (ks. luku 1.5). Kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. Kotoutumiskoulutukseen voi sisältyä myös aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tutkinnon tunnustamista sekä ammatillista suunnittelua ja uraohjausta. Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa toimivan peruskielitaidon (B1.1).

Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti pääosin työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena. Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna. Työ- ja elinkeinotoimisto ohjaa maahanmuuttajan työvoimakoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen opiskeluun. Kunta voi riittävän osallistujamäärän ja tarpeen mukaan sekä järjestää kotoutumiskoulutusta että ohjata maahanmuuttajan hakeutumaan joko järjestämäänsä kotoutumiskoulutukseen tai muun toimijan järjestämään omaehtoiseen opiskeluun. Vuonna 2013 käynnistyi ensimmäinen kotoutumiskoulutus verkkomuotoisena. Kokemukset ovat hyvät ja tätä opiskelumuotoa toteutetaan tarvittaessa myös jatkossa.

Maahanmuuttajalla, joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus kotoutumistukena maksettavaan työmarkkinatukeen, jos maahanmuuttajalla on työ- ja elinkeinotoimiston toteama koulustarve ja jos TE-toimisto arvioi, että omaehtoinen opiskelu tukee maahanmuuttajan kotoutumista ja työllistymistä, tai opiskelusta on sovittu kotoutumissuunnitelmassa. Maahanmuuttajan kotoutumista ja työllistymistä edistävän omaehtoisen opiskelun tukeminen kotoutumistuella edellyttää, että kyse on suomen tai ruotsin kielen opiskelusta taikka opiskelu tapahtuu pääasiassa suomen tai ruotsin kielellä. Kotoutumistuella voidaan tarvittaessa tukea myös luku- ja kirjoitustaidon opiskelua. Tuettavaan omaehtoiseen opiskeluun voi opintojen lisäksi sisältyä työharjoittelua tai kansalaisjärjestö- taikka muuta vapaaehtoistoimintaa. Tuettavan omaehtoisen opiskelun kestosta vähintään puolet tulee olla opintoja tai niihin liittyvien tehtävien suorittamista.

TE-toimisto käyttää Pirkanmaalla kotoutumiskoulutukseen ohjaamisessa Koulutusporttia. Koulutusportista löytyvät kotoutumiskoulutukset, kotoutujat ja sieltä voidaan myös hoitaa koulutuksen aikaisia käytännön asiakas- ja koulutustietoihin liittyviä asioita. Koulutusporttia käytetään sekä alkukartoituksessa että kotoutumispalveluissa.

Kotoutumisvaiheen päätyttyä työttömien maahanmuuttajien palvelusta vastaavat TE-toimiston palvelulinjat. Palvelut tuotetaan normaaliuden periaatteella eli siten että maahanmuuttajien palvelut tuotetaan samoilla periaatteilla kuin kotosuomalaisienkin palvelut. Maahanmuuttajuus voi vaikuttaa henkilön palvelutarpeeseen, mutta ei yksinomaan määrittele tarjottavia palveluita, vaan palvelutarpeet määrittyvät pääosin samojen tarpeiden pohjalta kuin kantasuomalaisillakin.

Kotoutujalla on, samoin kuin kantaväestöönkin kuuluvilla velvollisuus osallistua toimenpiteisiin. Viranomaisilla on velvollisuus tarjota aktiivisesti toimenpiteitä määrärahojen rajoissa. Pirkanmaan TE-toimiston aloitettua toimintansa 1.1.2013 tuotetaan kaikki TE-palvelut maakunnassa samansisältöisinä ja samoilla periaatteilla.

Ruoveden työpajat (AMANDA, ALVARI, ALEKSI) tarjoavat työttömille mahdollisuuden kuntouttavaan työtoimintaan kunkin yksilöllisten tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Pajalla annetaan neuvontaa ja ohjausta työelämään sekä koulutukseen liittyvissä asioissa. Lisäksi työpaja

toimii kuntouttavan työtoiminnan yksikkönä. Palveluun sisältyy työ-, yksilö- ja ryhmävalmennusta sekä palveluohjausta. Toiminnan tavoitteena on tukea kokonaisvaltaisesti asiakasta erilaisissa elämäntilanteissa sekä edistää kuntoutumista, työllistymistä ja ammatilliseen koulutukseen hakeutumista. Työvalmennus työpajalla tapahtuu pääasiassa yksityisten tilaamien töiden sekä yritysten alihankintatöiden parissa.

4. KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISIÄ PALVELUJA

Sosiaali- ja terveystalvelut

Pirkanmaan hyvinvointialueen PIRHAN aloitettua toimintansa 1.1.2023 on Ruovedellä yhteystenkilöt nimetty sektorikohtaisesti: Tietoa palvelun sektorikohtaisista Ruoveden työntekijöistä voi kysyä:

- Lastensuojelun palvelupäällikkö Pohjoisen alueella Kaisu Heikkilä:
kaisu.heikkila@pirha.fi / p.0406834780
- Lapsiperheiden sosiaalityön palvelupäällikkö Pohjoisen alueella Mari Järvensivu:
mari.jarvensivu@pirha.fi / p. 0444739568
- Kasvatus- ja perheneuvonnan palvelupäällikkö Ulla-Riitta Mutikainen:
ulla-riitta.mutikainen@pirha.fi / p. 04008004864
- Perheoikeudelliset palvelut palvelupäällikkö Teija Virtanen:
teija.virtanen@pirha.fi / p.044422024

Pirkanmaan hyvinvointialue Lapsiperheiden sosiaalityö ja -ohjaus Ruovedellä toimii osoitteessa Ruovedentie 56, 34600 Ruovesi. Lisää tietoa [Pirkanmaan hyvinvointialue - pirha.fi](http://pirkanmaan-hyvinvointialue-pirha.fi).

Perussosiaalityön tehtävänä on järjestää sosiaalityön palvelut tarvittaessa kaikille maahanmuuttajille. Virkamiesten keskeinen tehtävä on kotouttamislain mukaisesti osallistua työvoimaviranomaisten ja maahanmuuttajien kanssa alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien laadintaan. Sosiaalityö pyrkii huomioimaan henkilön tarpeet ja resurssit kokonaisvaltaisesti. Työntekijä etsii yhdessä asiakkaan kanssa

Terveystalvelut siirtyivät vuoden 2023 alusta Pirkanmaan hyvinvointialueen PIRHAN hallinnoitavaksi. Ruovedellä terveystalvelut järjestää PIRHAN tytäryhtiö Keiturin Sote Oy. Ajanvaraus- ja henkilökunnan yhteystiedot löytyvät: www.keiturinsote.fi.

Sosiaali- ja terveystalvelut ovat tasavertaisesti kaikkien kotikuntalain (1994/201) mukaisesti kunnassa asuvien käytettävissä ja saatavissa. Henkilökunnan on asiakastyössään otettava huomioon asiakkaiden kulttuurierot sekä avattava laajemmin palvelujärjestelmää. Yhdenvertaisen palvelun takaamiseksi asiakastilanteessa käytetään tulkkia. Etenkin alkuvaiheessa tämä on tärkeää, jotta asiakkaalle voidaan selvittää hänen etuutensa, oikeutensa ja velvollisuutensa. Tulkkia tilatessa on varattava vähintään kaksinkertainen aika normaaliin asiakaskäyntiin verrattuna sekä huomioitava esimerkiksi tulkin sukupuolen merkitys. Tulkin lisäksi kommunikaation apuna voidaan käyttää muita keinoja, mm. kuvia (www.papunet.net). Eri infolehtisiä on jatkossa hyvä käännättää eri kielille.

Ratkaisuja ongelmiin pyritään löytämään keskustelemalla ja järjestämällä erilaisia palveluja. Tavoitteena on asiakkaan elämänhallinta ja omatoimisuus. Sosiaalityön työvälineinä ovat säännölliset yksilö- ja perhetapaamiset sekä yhteistyö eri hallintokuntien ja muiden yhteistyötahojen kuten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Esimerkiksi työn tai perhesiteiden vuoksi paikkakunnalle muuttavat tulevat yleensä terveydenhuoltohenkilöstön asiakkaiksi vasta siinä vaiheessa, kun he tarvitsevat terveystalveluja.

Tälle ryhmälle ei tehdä varsinaisia maahantulotarkastuksia, mutta erilaisten terveysongelmien ilmaantuessa terveydenhuoltohenkilöstön olisi hyvä muistaa ottaa huomioon asiakkaan lähtömaan terveystilanne. Tärkeää on myös huomioida, että rokotussuoja tällä ryhmällä saattaa olla puutteellinen. Lasten rokotukset hoidetaan kuntoon lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon toimesta, mutta aikuisten rokotukset pitäisi myös saada ajan tasalle. Terveystarkastuksissa on kartoitettava asiakkaan fyysinen ja psyykinen terveystilanne kokonaisvaltaisesti, jotta jatkon toimenpiteet ja palveluntarpeet voidaan määritellä. Terveystarkastusten kautta asiakkaat ohjautuvat neuvolapalveluiden piiriin, joissa heitä motivoidaan palveluiden käyttöön.

Maahanmuuttajien kanssa asioidessa on hyvä huomioida vieraan kielen ja kulttuurin aiheuttamat vaikutukset. Asioihin perehtyminen ja tilanteen selvittely vie monesti enemmän aikaa. Asiakkaalle suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän eri käytännöt saattavat olla täysin vieraita. Ohjauksen pitää olla perusteellisempaa ja itsestään selvältäkin tuntuvat asiat pitää muistaa huomioida ja selvittää asiakkaalle. Tulkin käyttö saattaa olla tärkeää vielä vuosia maahantulon jälkeen, jotta asiat varmasti tulevat ymmärretyiksi. Lähetettä erikoissairaanhoidon tehtäessä tulee mainita asiakkaan äidinkieli sekä muistuttaa tulkin tarpeesta.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Tietoa mielenterveyden häiriöistä eri kielillä](#)
- [Mikä perhe – Perhe eri kulttuureissa](#), Väestöliitto
- [Maahanmuuttajien terveys ja hyvinvointi - Tutkimus venäläis-, somalialais- ja kurditaustaisista Suomessa](#)
- [Etnokids ja Nuorten kotoutumisen indikaattorit –hanke: Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten terveys- ja hyvinvointitutkimus](#)
- [Monikieliset terveyskyselykaavakkeet](#), mukaan lukien tuberkuloosioireet
- [Väestöliitto: Monikulttuurisuus](#)
- [Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilma](#)

Asuminen

Maahanmuuttajien asumista tuetaan tarvittaessa kotoutumisvaiheessa antamalla heille perustietoa asumisesta Suomessa sekä lähiohjausta talon järjestyssääntöjen sekä asumiskulttuurin ohjaamisessa. Suomen Pakolaisavun Kotilo-projektilla on kattava, vapaasti käytettävissä oleva asumiseen liittyvä monikielinen materiaalipankki, joka sisältää mm. helppolukuisen Asumispakkinimisen oppaan, jonka kuvat ja tekstit auttavat asumiseen liittyvien käytännön ongelmien ratkaisemisessa.

Kotilo-projektin työntekijä on mahdollista kutsua pitämään ryhmille infotilaisuuksia asumisesta Suomessa. Projekti välittää myös naapuruussovittelijoita ongelmatilanteiden ratkaisemiseksi.

Asumiseen liittyvistä asioista voi tiedustella Ruoveden kunnan asuntotoimistosta, isännöitsijä Esa Mäkinen esa.makinen@ruovesi.fi ja asuntosihteeri Heli Arho heli.arho@ruovesi.fi. Ruoveden asunnot vastaa asuntojen vuokraamisesta ja asumiseen liittyvistä kysymyksistä.

Vapaa-aikatoimi

Ruoveden sivistystoimi järjestävää monipuolista palvelua ja harrastustoimintaa. Palveluissa huomioidaan vapaa-ajan liikunta- ja kulttuurielämyksen kohdentaminen eri ikäryhmille. Toimintaa on monipuolisesti kaikille ikäryhmille ja erityisesti lapsille ja nuorille. Kirjasto palvelee kaikkia ikäryhmiä ja huomioi myös maahanmuuttajien erityistarpeet. Kulttuurijärjestöjen ja yksityisten ihmisten kulttuurityötä tuetaan kohdeavustuksin.

Kaikki kulttuuritapahtumat ja tilaisuudet ovat avoinna kaikille. Internet on oleellinen keino etsiä kulttuuriin liittyviä tapahtumia ja tietoja sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti. Ruoveden verkkosivujen tapahtumakalenterista löytyy tietoa paikkakunnan tapahtumista ja tilaisuuksista

Kirjaston tehtävänä on antaa laadukkaita kirjasto- ja informaatiopalveluja tarjoamalla ajantasaista aineistoa ja ammattitaitoista tietopalvelua. Pääsääntöisesti kirjastopalvelut ovat maksuttomia. Kirjastossa on asiakkaiden käytössä maksuttomia asiakastyöasemia, joissa on internet-yhteys, tekstinkäsittelyohjelmia, skanneri, tulostusmahdollisuus sekä Skype. Henkilökunta opastaa kirjaston käytössä ja tarvittaessa verkkoasioinnissa.

Pääkirjastoissa on lainattavissa vieraskielistä kaunokirjallisuutta sekä eri kielten kielikursseja. Pääkielenä on englanti. Lisäksi on jonkin verran viron-, ruotsin-, saksan- ja venäjänkielistä kirjallisuutta. Avuksi suomen kielen opiskeluun on lainattavissa erilaisia oppaita ja kielikursseja sekä selkokielistä kirjallisuutta. Kirjastoissa on myös laadukkaita elokuvia DVD-muodossa sekä musiikkia CD-levyillä ja nuotteina. Aineistoa, jota ei kirjastosta löydy, voidaan tilata kaukolainaksi muista kirjastoista.

Ruoveden opisto tarjoaa opiskelijan kotipaikkaan, ikään, sukupuoleen ja koulutustaustaan katsomatta monipuolista koulutusta useilla eri aloilla, mm. kielissä, kuvataiteessa, kädentaidoissa, liikunnassa, musiikissa ja teatteritaidoissa. Virroilla toimii Merikanto-musiikkiopisto.

Ruovedellä on monipuoliset liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet, joista saa lisätietoa kuntien www-sivuilta.

Kolmannen sektorin toimijat

Kolmannella sektorilla tarkoitetaan vapaaehtoissektoria, joka on toimijana julkisen hallinnon ja yksityisen sektorin rinnalla. Kolmas sektori käsittää järjestöt, yhdistykset ja seurakunnat. Kolmannen sektorin toimijat järjestävät paikkakunnalla erilaisia toimintoja ja tukevat maahanmuuttajien kotoutumista. Kolmannen sektorin kotouttamistyö on usein ruohonjuuritason työtä, joka edistää maahanmuuttajien kotoutumista arkielämään ja vapaa-aikaan liittyvissä asioissa.

SPR:n Ruoveden sasto kuuluu SPR:n Hämeen piiriin. Hämeen piirin monikulttuurisuustoiminnalla on oma työntekijä. SPR järjestää 1–3 kertaa vuodessa kunnan kutsumana infotilaisuuden kullekin valitulle kohderyhmälle ennalta sovitusta aiheesta. Tarkoitus on pyrkiä vastaamaan paikalliseen tarpeeseen ja tukea kotoutumista.

Ruoveden osasto voi tehdä ensihuoltosopimuksen kunnan kanssa, josta käy ilmi, että päävastuu on ensisijaisesti kuntien viranomaisilla, mutta riittävän tuen ja palvelujen järjestämisen tueksi voidaan sopia vapaaehtoistehtävistä auttamistilanteissa. Ruoveden kunta on yhdessä SPR:n paikallisosaston kanssa yhteisen kohtaamispaikan ukrainalaisten palvelemiseen ja asioimiseen.

SPR:n ensiapuryhmissä harjoitellaan ja ylläpidetään ensiaputaitoja. Ruoveden ensiapuryhmän yhteyshenkilö on Seija Niinen, puh. 040-7288698. Ensiapuharjoituksista ilmoitetaan Ruovesi-lehden seurapalstalla.

Ruoveden SPR:n osaston vapaaehtoistoiminnan tiloissa Toimituvalla osoitteessa Honkalantie 10 on aloittanut myös ukrainalaisten vastaanottopiste joulukuussa 2022. Monitorin vieressä toimii terveysneuvontavastaanotto Terveyspiste. Terveyspiste on avoinna noin kerran kuukaudessa torstaisin. Ilmoitus aukiolosta löytyy Ruovesi-lehden seurapalstalla. Terveyspisteessä toimijat ovat koulutukseltaan sairaanhoitajia. Terveyspiste tarjoaa vapaaehtoista maksutonta ohjausta, tukea, neuvontaa, henkistä tukea sekä muuta terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintaa. Siellä voi

keskustella sairaanhoitajan kanssa luottamuksellisesti itselle tärkeistä terveyteen ja hyvinvointiin liittyvistä kysymyksistä. Terveyspisteessä voi mittauttaa verenpaineen ja tarvittaessa myös astmaan liittyvä ohjaus on mahdollista. Lisätietoja tarvittaessa: Pirjo Alajoki puh.0407281797, sähköposti pirjo.alajoki@phpoint.fi tai Tuula Pulkka puh.0505412687, sähköposti tuula.pulkka@phpoint.fi.

Reddie Kids -kerho on tarkoitettu 2–4 -luokkalaisille tytöille ja pojille. Kerhossa leikitään, askarrellaan sekä tehdään ensiapuharjoituksia. Kaikki ovat tervetulleita mukaan toimintaan. Kerho kokoontuu SPR:n Toimituvalla Ruovedellä perjantaisin. Lisätietoja: Jasmina Pilkottu p. 050-5848450

Myös Ruoveden seurakunnalla on paljon erilaista toimintaa ja se on järjestänyt useita tilaisuuksia maahanmuuttajille erityisesti ukrainalaiset huomioiden. Lisäksi kunnissa on laaja ja monipuolinen yhdistys- ja järjestötoimijoiden kenttä (urheiluseurat, kyläseurat, kulttuuritoimijat, MLL, Martat, 4H, metsästysseurat, jne.). Lisätietoja löytyy kuntien www-sivuilta. Ruovedellä toimii Mannerheimin lastensuojeluliiton paikallisosasto MLL, ja 4-H- kerho ja niiden kokoontumispaikka on Aleksiiina, Runoilijankulma, Honkalantie 2, Ruovesi.

5. MONIALAINEN YHTEISTYÖ

Kotoutumista edistävän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten saadut tiedot ja asiakirjat on pidettävä salassa siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriöllä (TEM), aluehallintovirastolla (AVI), elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella (ELY), Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimistolla (TE-toimistot/OSKE), kunnan viranomaisella sekä Kansaneläkelaitoksella (KELA) on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä kotoutumista edistävän lain lukujen 2 (Maahanmuuttajan kotoutumista edistävät toimenpiteet), 5 (Kuntaan osoittaminen) ja 6 (Kustannusten korvaaminen) mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyltä edustajalta. Lisätietoja laki 1386/2010 87 §.

Digi- ja väestötietovirasto

Ruovesi kuuluu Sisä-Suomen Digi- ja väestötietovirastoon ja lähin asiakaspalvelupiste on Tampereella (Hatanpään valtatie 36, PL 682, 33101, PL 682, 33101 TAMPERE). Asiakaspalvelu on avoinna maanantaisin ja tiistaisin klo 9 - 12 ja klo 13 - 16.

Suomeen muuttaneelle ja Suomessa asuvalle ulkomaalaiselle henkilölle voidaan merkitä väestötietojärjestelmään kotikunta Suomessa, jos hänellä on tarkoitus jäädä tänne vakinaisesti asumaan ja lisäksi pysyvä tai jatkuva oleskelulupa tai vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava tilapäinen oleskelulupa sekä kotikuntalaissa säädetty erityisperuste. EU-kansalaiset ja Pohjoismaiden kansalaiset eivät tarvitse oleskelulupaa. Kotikunnan saamiseksi EU-kansalaiselta edellytetään poliisin suorittamaa oleskeluoikeuden rekisteröintiä. Suomessa vakituisesti asuvista henkilöistä merkitään väestötietojärjestelmään lisäksi muun muassa nimi, syntymäaika, kansalaisuus, perhesuhdetiedot (mm. vihkitodistus) ja osoite. Rekisteröinnin perusteella ulkomaalaiselle annetaan henkilötunnus.

Lisätietoja: [Ulkomaalaisen rekisteröinti](#) (esite löytyy myös ruotsiksi ja englanniksi)

Poliisi

Ruovesi kuuluu Sisä-Suomen poliisilaitokseen / www.poliisi.fi.

Oleskelulupa-asiat ratkaistaan Tampereen pääpoliisiasemalla. Pirkanmaan poliisin lupapalvelu toimii ainoastaan ajanvarauksella Tampereen pääpoliisiasemalla. EU-kansalaisen rekisteröinnit, pysyvä oleskeluoikeus sekä oleskelukortin ja pysyvän oleskelukortin myöntäminen EU-kansalaisen perheenjäsenelle, joka on kolmannen maan kansalainen, tehdään kaikilla poliisiasemilla. Lisätietoja: <https://migri.fi>.

Oleskelulupahakemukset tulee toimittaa Tampereen poliisilaitokselle henkilökohtaisesti. Tiettyjen ulkomaalaislupien osalta hakemus voidaan laittaa vireille myös sähköisen asiointipalvelun kautta. Sähköisen palvelun käyttämiseen tarvitaan verkkopankkitunnukset, joita kaikkien maahanmuuttajien ei ole mahdollista saada. Lupa pitää maksaa hakemusta jätettäessä. Myös sähköisen asiointipalvelun kautta vireille laitettu hakemus tulee maksaa, ennen kuin hakemus lähtee käsiteltäväksi. Sähköinen hakemus tulee vireille vasta kun hakija on käynyt poliisilaitoksella todistamassa henkilöllisyytensä ja esittämässä hakemukseen tarvittavien liitteiden alkuperäiset kappaleet. Tähän tilaisuuteen hänen tulee myös varata aika, www.poliisi.fi/ajanvaraus tai puhelimitse numerosta 07187 45404, josta saa myös muuta neuvontaa. Sähköisen hakemuksen johdosta asiointi poliisilaitoksella tulee tapahtua kuukauden sisällä, muutoin siihen tullaan tekemään hakijaa kuulematta kielteinen päätös. Tämän ohjeen hakija joutuu hyväksymään sähköistä hakemusta tehdessään. Poliisin myöntämiin ulkomaalaislupiin liittyvät kysymykset voi lähettää poliisilaitoksen virkasähköpostiin, kirjaamo.pirkanmaa@poliisi.fi.

Poliisi voi myöntää ulkomaalaisille ulkomaalaisten henkilökortteja. Niillä ei voi matkustaa Suomen ulkopuolelle, koska ne eivät ole matkustusasiakirjoja. Niitä tarvitaan kuitenkin pankissa verkkopankkitunnusten saamiseksi. Lisäksi poliisi voi hakemuksesta vaihtaa EU- ja ETA-valtioissa annetun ajokortin vastaavaan suomalaiseen ajokorttiin.

Kansaneläkelaitos, Kela

Ruovedellä ei ole KELAN omaa toimipistettä, mutta KELAN palveluja mm. esitteitä ja internet-palveluja saa Ruoveden kunnantalon infopisteestä. Lähin KELAN toimisto sijaitsee Virroilla osoitteessa Virtaintie 26, 34800 Virrat / <https://www.virrat.fi>.

Oikeus Suomen sosiaaliturvaan ratkaistaan pääsääntöisesti sen perusteella, kuinka pitkään oleskelusta on kysymys. Vakinaisesti Suomeen muuttava henkilö pääsee yleensä Suomen sosiaaliturvan piiriin muuttohetkestä lukien ja voi saada Kelan etuuksia. Vakinaiseksi asumiseksi lasketaan esimerkiksi paluumuutto, vähintään kahden vuoden työskentely Suomessa sekä avioliitto tai muu läheinen perhesuhde Suomessa vakinaisesti asuvaan henkilöön. Lisäksi vaaditaan, että oleskelulupa on myönnetty vähintään vuodeksi, jos on velvollinen oleskeluluvan hankkimaan. Oleskelulupa myöntää Maahanmuuttovirasto.

Vakinaisesti Suomeen muuttavien on haettava Suomen sosiaaliturvan piiriin pääsyä Kelan asiointipalvelussa tai [lomakkeella Y 77](#). Suomen sosiaaliturvaan kuuluville annetaan kirjallinen päätös asiasta. Myös Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen voi tarkistaa Kelan asiointipalvelusta.

Jos henkilö muuttaa Suomeen tilapäisesti asumaan, ei yleensä ole oikeutta Kelan sosiaaliturvaetuuksiin. Esimerkiksi opiskelijoiden katsotaan muuttavan Suomeen vain tilapäisesti, jos muuton ainoa syy on opiskelu. Tietyissä tapauksissa henkilö kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin työskentelyn perusteella.

Henkilöllä ei ole oikeutta Suomen sosiaaliturvaan, jos hän saa EU-lainsäädännön tai sosiaaliturvasopimuksen perusteella etuuksia jostakin toisesta maasta tai kuuluu muuten jonkin toisen maan sosiaaliturvan piiriin. Tällaisia henkilöitä ovat esimerkiksi

- toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä lähetetyt työntekijät

- rajatyöntekijät, jotka muuttavat Suomeen tai jotka asuvat Suomessa, mutta työskentelevät toisessa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä
- vieraan valtion tai valtioiden välisen järjestön palveluksessa olevat työntekijät ja heidän perheenjäsenensä.

Jos muuttaa Suomeen tilapäisesti toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä, on oikeus välttämättömään sairaanhoitoon eurooppalaisella sairaanhoitokortilla.

Lisätietoja: [Selkokieline opas Muutto Suomeen tai Suomesta ulkomaille](#)

Ely-keskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotouttamiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

- 1) kotouttamisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta;
- 2) kuntien tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämiseksi;
- 3) työ- ja elinkeinotoimistojen ohjaus, neuvonta, tukeminen ja osaamisen kehittäminen kotouttamisessa ja työllistymisen edistämiseksi;
- 4) työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutuskoulutuksen suunnittelu, hankinta ja valvonta;
- 5) kotoutuslain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano;
- 6) ilman huoltajaa maassa asuville lapsille ja nuorille tarkoitettujen perheryhmäkotien ja muiden asuinyksiköiden perustamisesta sopiminen ja niiden toiminnan valvonta;
- 7) hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen;
- 8) muut sille kotoutumista edistävissä laissa erikseen säädetyt tehtävät.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tukee toimialueensa kuntien kotouttamisohjelmien laadintaa ja seuraa niiden toteuttamista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa työ- ja elinkeinoministeriölle vuosittain tiedot alueensa kotouttamisohjelmista ja niiden toimeenpanosta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä sille tässä laissa säädetyt tehtäviä hoitaessaan yhteistyötä toimialueensa aluehallintoviraston kanssa.

Pirkanmaalla toimii Pirkanmaan ELY-keskuksen vetämä viranomaisten yhteistyöryhmä. Viranomaisverkosto mm. päivittää ohjeet EU-kansalaisten sekä EU:n ulkopuolelta tulevien maahanmuuttajien viranomaisasioiden hoidosta Pirkanmaalla.

6. KOTOUTTAMISTYÖRYHMÄ

Ruoveden kotouttamistyöryhmä tullaan perustamaan vuoden 2023 aikana. 1.3.2023 Pirkanmaan hyvinvointialueen alettua toimintansa on edellinen kotouttamistyöryhmä lopettanut ja tarvitaan uusi kotouttamistyöryhmä. Ruoveden kunnan tulee hyväksyä ja päättää kotouttamistyöryhmän kokoonpano ja sen jäsenet.

Tämän kotouttamisohjelman valmistelutyössä on asiantuntijoina ollut käytettävissä sivistystoimen ja terveyden- hyvinvoinnin työntekijät, sosiaalityöntekijät (Pirha) ja Pirkanmaan ELY- keskuksen maahanmuuttopäällikkö. Kotouttamisohjelman on koontanut ukrainalaisten koordinaattori, joka on haastatellut eri kunnan yhteistyötahoja.

Kotouttamisohjelman seurannassa ja päivityksessä tulee huomioida Pirkanmaan hyvinvointialueen uusi kotouttamisohjelma. Uusi kotolaki tulee voimaan vuoden 2025 alusta ja siinä olevat muutokset tulisi huomioida seuraavaa uutta Ruoveden kunnan kotouttamisohjelmaa laadittaessa.

Tulevan kotouttamistyöryhmän tavoitteena on saavuttaa synergiaetuja kotouttamisohjelman laatimisessa sekä ohjelman perusteella suoritettavien toimenpiteiden täytäntöönpanossa tekemällä asiat yhdessä.

Jatkossa kotouttamisohjelman seuranta ja vastata sen päivityksestä. Kotouttamisryhmä tulisi kokoontua vähintään kerran vuodessa. Kokouksen valmistelu ja kokoon kutsuminen toimisi vastuuvuoroperiaatteella. Ryhmän kokouksiin kutsutaan kunnanjohtaja tai hänen nimeämänsä edustaja, jotka osallistuvat työskentelyyn tarpeen vaatiessa.

Ryhmä seuraa paikallista maahanmuuttoa ja millaisia palveluntarpeita se synnyttää. Moniammatillinen yhteistyö lisää kuntien sisäistä yhteistyötä, konsultaatiomahdollisuuksia ja tiedonkulkua. Työryhmä toimii tarvittaessa elinkeinoelämän tukena. Lisäksi työryhmän kautta järjestetään tarvittaessa yhteisiä teemakohtaisia koulutuksia kuntien henkilöstölle. Tulevaisuudessa esimerkiksi valmistava opetus ja S2-opetus ovat selkeitä yhteistyön paikkoja.

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

Toimijoita

Etnisten suhteiden neuvottelukunta <http://www.intermin.fi/etno>

Kansaneläkelaitos (Kela) asiointipiste <https://www.virrat.fi>
www.kela.fi

- sosiaaliturva

ELY- keskus maahanmuuttoasiat www.ely-keskus.fi

Kotouttamisen osaamiskeskus www.kotouttaminen.fi

Maahanmuuttovirasto Etusivu | Maahanmuuttovirasto (migri.fi)

- kansalaisuusasiat, oleskelulupa, työlupa, pakolais- ja turvapaikka-asiat

Digi- ja väestötietovirasto <https://dvv.fi>

- rekisteröinti, henkilötunnus, avioliitto

Tulkkipalvelut Monetra OY Oulu ohjeet <https://monetratulkkipalvelu.fi/tempon-ohjeet/>

Poliisi www.poliisi.fi

- oleskelulupa, työlupa, turvapaikka-asiat, kansalaisuus

Sisäasiainministeriö <http://www.intermin.fi/fi/maahanmuutto>

Siirtolaisuusinstituutti <http://www.migrationinstitute.fi/>

Suomen Pakolaisapu <http://www.pakolaisapu.fi/>

Suomen Pakolaisneuvonta <http://www.pakolaisneuvonta.fi/>

Suomen Punainen Risti www.punainenristi.fi

- työtä pakolaisten ja muiden maahanmuuttajien kanssa sekä kaksisuuntaisen kotoutumisen edistämiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö http://www.tem.fi/tyo/maahanmuuttajien_kotouttaminen

Työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot) www.te-palvelut.fi

- työlupa, työnvälitys ja muut työvoimapalvelut

Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilma <http://www.tukikeskushilma.fi/>

Verotoimistot www.vero.fi

- verotusasiat, tilapäisesti maassa oleskelevien rekisteröinti

Väestöliitto <http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/>

Palveluja

Finnish Courses - suomen kielen kurssihakupalvelu www.finnishcourses.fi

In To Finland www.kela.fi/web/en/in-to-service-point-for-those-coming-to-work-in-finland

- Kelan ja Verohallinnon palvelupiste Suomeen tuleville työntekijöille

Infopankki www.infopankki.fi

- Tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta 14 eri kielellä

Maahanmuuttajainfo Mainio

<http://www.tampere.fi/perhejasosiaalipalvelut/maahanmuuttajat/neuvonta.html>

- Omakielistä neuvontaa 17 eri kielellä

Materiaalia

Alkukartoituksen avuksi – Esimerkkejä kotoutumislain mukaisen alkukartoituksen hyvistä käytännöistä (TEM) http://www.tem.fi/files/32187/TEMjul_11_2012.pdf

Ei rasismille –hanke <http://www.eirasismille.fi/>

Eka-peli maahanmuuttajalapsille <http://www.lukimat.fi/lukeminen/materiaalit/ekapeli/ekapeli-maahanmuuttaja>

Etnokids ja Nuorten kotoutumisen indikaattorit –hanke: Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten terveys- ja hyvinvointitutkimus http://www4.thl.fi/fi_FI/web/fi/hankesivu?id=22150

Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2013

http://www.tem.fi/files/37758/TEMrap_38_2013_web_23102013.pdf

Kun kulttuurit tulevat tiskille – opas kulttuurien väliseen osaamiseen asiakaspalvelussa (ELY-keskus)

http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/90866/Opas_4_2013.pdf?sequence=2

Laki kotoutumisen edistämisestä www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386?

Maahanmuuttajabarometri 2012

http://www.tem.fi/files/35826/Maahanmuuttajabarometri2012_11_2013.pdf

Maahanmuuttajien terveys ja hyvinvointi - Tutkimus venäläis-, somalialais- ja kurditaustaisista Suomessa

<http://www.julkari.fi/handle/10024/90907>

Maahanmuuttajien työllistyminen – Taustatekijät, työnhaku ja työvoimapalvelut (TEM)

https://www.tem.fi/files/38664/TEMjul_6_2014_web_10022014.pdf

Monikielinen asumisen materiaalipankki (Kotilo-projekti) <http://www.pakolaisapu.fi/fi/kotimaan-tyo/kotilo/materiaalipankki.html>

Monikielinen lastensuojelun infosivusto maahanmuuttajille <http://www.lastensuojelu.info/fi/>

Monikieliset esitteet ennaltaehkäisevä terveydenhuolto äitiys- ja lastenneuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa

<http://www.tampere.fi/perhejasosiaalipalvelut/maahanmuuttajat/terveyspalvelut/esitteet.html>

Monikieliset terveystarkastuskaavakkeet <http://tays.fi/default.aspx?contentid=23802&contentlan=1>

Monikulttuurisuustaitojen kehittäminen koulu yhteisössä (OPH)

http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/maahanmuuttajien_koulutus/monikulttuurisuustaitojen_kehittaminen_koulu yhteisossa

Moped (monikulttuurisen pedagogiikan sivusto) <http://www.moped.fi/index.html>

Mikä perhe – perhe eri kulttuureissa (Väestöliitto) [http://vaestoliitto-fi-](http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/483e262f9c7776bb1fc12f819eecfeba/1408443750/application/pdf/3098673/MIK%C3%84PERHE_netikirja.pdf)

[bin.directo.fi/@Bin/483e262f9c7776bb1fc12f819eecfeba/1408443750/application/pdf/3098673/MIK%C3%84PERHE_netikirja.pdf](http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/483e262f9c7776bb1fc12f819eecfeba/1408443750/application/pdf/3098673/MIK%C3%84PERHE_netikirja.pdf)

Oikeilla neuvoilla oikeaan paikkaan – Suosituksia ja hyviä käytäntöjä maahanmuuttajien neuvonnan kehittämiseen (TEM)

http://www.tem.fi/files/39024/Oikeilla_neuvoilla_oikeaan_paikkaan.pdf

Oma kieli – oma mieli- Opas oman äidinkielen oppimisen tukemiseen (OPH)

http://www.edu.fi/download/121981_oma_kieli_oma_mieli_2009.pdf

Opas koulutuksesta ja työelämästä monikulttuurisille nuorille <http://samalleviivalle.fi/opas/>

Pelastakaa Lapset ry:n Rasisminvastainen materiaali

www.pelastakaalapset.fi/toiminta/rasisminvastainen-tyo/

Perusopetukseen valmistava opetus (OPH)

http://www.edu.fi/download/145302_Perusopetukseen_valmistava_opetus_2012.pdf

Perustietoa Suomesta –esite

http://www.tem.fi/ajankohtaista/julkaisut/esitteet/perustietoa_suomesta

Pirkanmaan työlupalinjaus

[http://www.ely-](http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/57691/pirkanmaan_tyolupalinjaus_28_05_2013.pdf/5344be60-a087-4b9e-97ba-fa63d2c806d1)

[keskus.fi/documents/10191/57691/pirkanmaan_tyolupalinjaus_28_05_2013.pdf/5344be60-a087-4b9e-97ba-fa63d2c806d1](http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/57691/pirkanmaan_tyolupalinjaus_28_05_2013.pdf/5344be60-a087-4b9e-97ba-fa63d2c806d1)

R-sana – Kirja rasismista ja siihen puuttumisesta [http://pelastakaalapset-fi-](http://pelastakaalapset-fi-bin.directo.fi/@Bin/fba855b5b5c3b95267bd9c035e604b39/1408443667/application/pdf/638074/R-sana%20-kirja%20rasismista%20ja%20siihen%20puuttumisesta.pdf)

[bin.directo.fi/@Bin/fba855b5b5c3b95267bd9c035e604b39/1408443667/application/pdf/638074/R-sana%20-kirja%20rasismista%20ja%20siihen%20puuttumisesta.pdf](http://pelastakaalapset-fi-bin.directo.fi/@Bin/fba855b5b5c3b95267bd9c035e604b39/1408443667/application/pdf/638074/R-sana%20-kirja%20rasismista%20ja%20siihen%20puuttumisesta.pdf)

Selkokielineen opas Muutto Suomeen tai Suomesta ulkomaille (KELA)

http://www.kela.fi/documents/10180/578772/Muutto_Suomeen_ja_Suomesta2013.pdf/591b5175-2df6-4ce7-a5e6-1f3e6d1cd63e

Sutina (S2-opettajat ry:n jäsenlehti) <http://www.s2opettajat.fi/jasenlehti-sutina/>

Tietoa mielenterveyden häiriöistä eri kielillä

<http://www.tampere.fi/terveyspalvelut/mielenterveys/maahanmuuttajat/tiedotteet.html>

Ulkomaalaisluvut (Poliisi)

<https://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/pages/4B83C91994DC6AF2C2256E8600405486?opendocument>

Ulkomaalaisen rekisteröinti (Väestörekisterikeskus) http://www.vrk.fi/default.aspx?id=179_dvv.fi_digi-vaestotietovirasto

Miten edistämme ohjauksella monikulttuurisen nuoren opiskelu- ja työkykyä? –opas (NuMat –hanke)

http://www.ttl.fi/fi/muuttuva_tyoelama/maahanmuuttajat_ja_tyo/ohjeita_ja_ideoita/videt_vinkkej_a_oppilaitoksiin_tyopaikoille/Documents/Vinkkilista.pdf

Artikkeleita ja kirjallisuutta

Elina Niinivaara & Mervi Suonpää ”Kaikki jauhaa siitä takuujutusta, mutta mikä se oikein on?” – nuorisotakuu ja maahanmuuttajapöikien arki

http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_ar_ki_ja_politiikka.pdf